

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5921/2021
02.06.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић, Драгане Миросављевић, Бисерке Живановић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Путник, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Привредног суда у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 16/20 од 07.05.2021. године, у седници одржаној 02.06.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 16/20 од 07.05.2021. године као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гжрр1 16/20 од 07.05.2021. године и пресуда Другог основног суда у Београду Прр1 14/19 од 14.09.2020. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду Прр1 14/19 од 14.09.2020. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу због повреде права на суђење у разумном року, исплати на име накнаде имовинске штете 250.000,00 динара са законском затезном каматом од 14.10.2019. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 31.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Београду Гжрр1 16/20 од 07.05.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијени су, као неосновани захтеви странака за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права и предложила да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној у смислу члана 404. ЗПП.

Тужилац је дао одговор на ревизију тужене.

Чланом 404. став 1. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20), прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног касационог суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и када је потребно ново тумачење права (посебна ревизија), док је ставом 2. истог члана прописано да о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана, одлучује Врховни касациони суд у већу од пет судија.

По оцени Врховног касационог суда у овом случају потребно је уједначавање судске праксе о одговорности Републике Србије за накнаду материјалне штете настале због неизвршења правноснажних судских одлука у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, са којих разлога је, Врховни касациони суд, применом члана 404. став 2. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен у Индустрији котрљајућих лежајева АД Београд. Укупно потраживање које тужилац има према предузећу по основу неисплаћених зарада износи 250.000,00 динара. Над предузећем „ИКЛ“ је 21.10.2010. године отворен поступак стечаја. Тужилац је пријавио своје потраживање у складу са Законом о стечају и исто потраживање му је признато у поступку стечаја у наведеном износу, Закључком о листи утврђених и оспорених потраживања Привредног суда у Београду Ст 4155/10 по пријави бр. Решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст бр. 980/18 од 20.06.2018. године усвојен је приговор тужиоца и утврђено је да је тужиоцу повређено право на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст бр. 4155/2010 и наложено стечајном судији да у року од четири месеца од дана пријема решења предузме неопходне радње које су потребне да би се приступило уновчењу имовине стечајног дужника. Међутим, према изештају стечајног управника Индустрије котрљајућих лежајева АД у стечају од 14.02.2019. године следи да је Привредни суд потраживање повериоца у које спада и тужилац, сврстао у трећи исплати ред и да у трећем исплатном реду није било исплате нити ће их бити.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да постоји узрочна веза између понашања органа тужене и имовинске штете коју је тужилац претрпео, будући да је утврђена повреда његовог права на суђење у разумном року од стране Привредног суда у Београду, који стечајни поступак спроводи већ 10 година и још га није окончао. Нижестепени судови су зато и позивајући се на закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године, усвојили захтев тужиоца, јер су сматрали да је тужена Република Србија одговорна за пун износ признатог потраживања у стечајном поступку који се води над предузећем које је са већинским друштвеним, односно државним капиталом, те да се

ради о објективној одговорности која постоји уколико је утврђена повреда права на суђење у разумном року, без обзира на то да ли је стечајни поступак и уновчење имовине стечајног дужника окончан или не.

По оцени Врховног касационог суда, закључак нижестепених судова се за сада не може прихватити као правилан, јер због погрешне примене материјалног права чињенично стање није потпуно утврђено.

Чланом 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник Републике Србије“ бр. 40/2015), прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна (став 3).

Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 02.11.2018.године).

Када се има у виду напред наведено, закључак нижестепених судова да је тужиоцу повређено право на мирно уживање имовине из члана 58. Устава Републике Србије, јер се ради о потраживању утврђеном правноснажном и извршном судском одлуком, а да је за неспровођење такве одлуке одговорна тужена Република Србија, односно њен орган, за сада се не може прихватити. Наиме, закључак да се ради о стечајном дужнику са већинским друштвеним, односно државним капиталом, супротан је подацима из Регистра привредних друштава АПР-а, где је као законски заступник наведен стечајни управник који је предузетник, а не Агенција за лиценцирање стечајних управника која би морала вршити послове стечајног управника у стечајним поступцима који се спроводе над правним лицима која су са већинским јавним или друштвеним капиталом, као и у поступцима када се током поступка стечаја промени власничка структура стечајног дужника, тако да стечајни дужник постаје правно лице са већинским јавним капиталом, у складу са законом којим се уређује стечај, члан 3. став 4. Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника ("Службени гласник РС" бр. 84/2004, 104/2009, 89/2015).

Имајући у виду наведено а ради правилне примене материјалног права, неопходно је претходно утврдити да ли се потраживање тужиоца односи на стечајног дужника са већинским друштвеним или државним капиталом, а што би био неопходан услов за остваривање права на накнаду имовинске штете која представља предмет потраживања у овој парници. Ово из разлога што се само у односу на привредна друштва која послују са већинским друштвеним или државним капиталом, у односу на дуговања тог привредног друштва могу конституисати посебне обавезе Републике Србије.

У поновном поступку првостепени суд ће, имајући у виду примедбе из овог решења потпуно и правилно утврдити чињенично стање од значаја за правилну примену материјалног права и утврдити структуру капитала, тј. власничку структуру предузећа ИКЛ а.д. Београд у стечају, односно да ли је наведено предузеће у време настанка потраживања стечајног поступка било друштво са већинским друштвеним или државним капиталом, да ли је евентуално дошло до приватизације предузећа и када, те да ли је у том случају приватизације предузеће под контролом државе. Након тога ће одлучити о тужбеном захтеву тужиоца и донети нову на закону засновану одлуку, о постојању одговорности тужене за тражену накнаду материјалне штете.

Са напред наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке, на основу члана 416. став 2. ЗПП, а укинута је и одлука о трошковима поступка, јер зависи од његовог исхода у смислу члана 163. став 4. ЗПП.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић